

LEGENDA

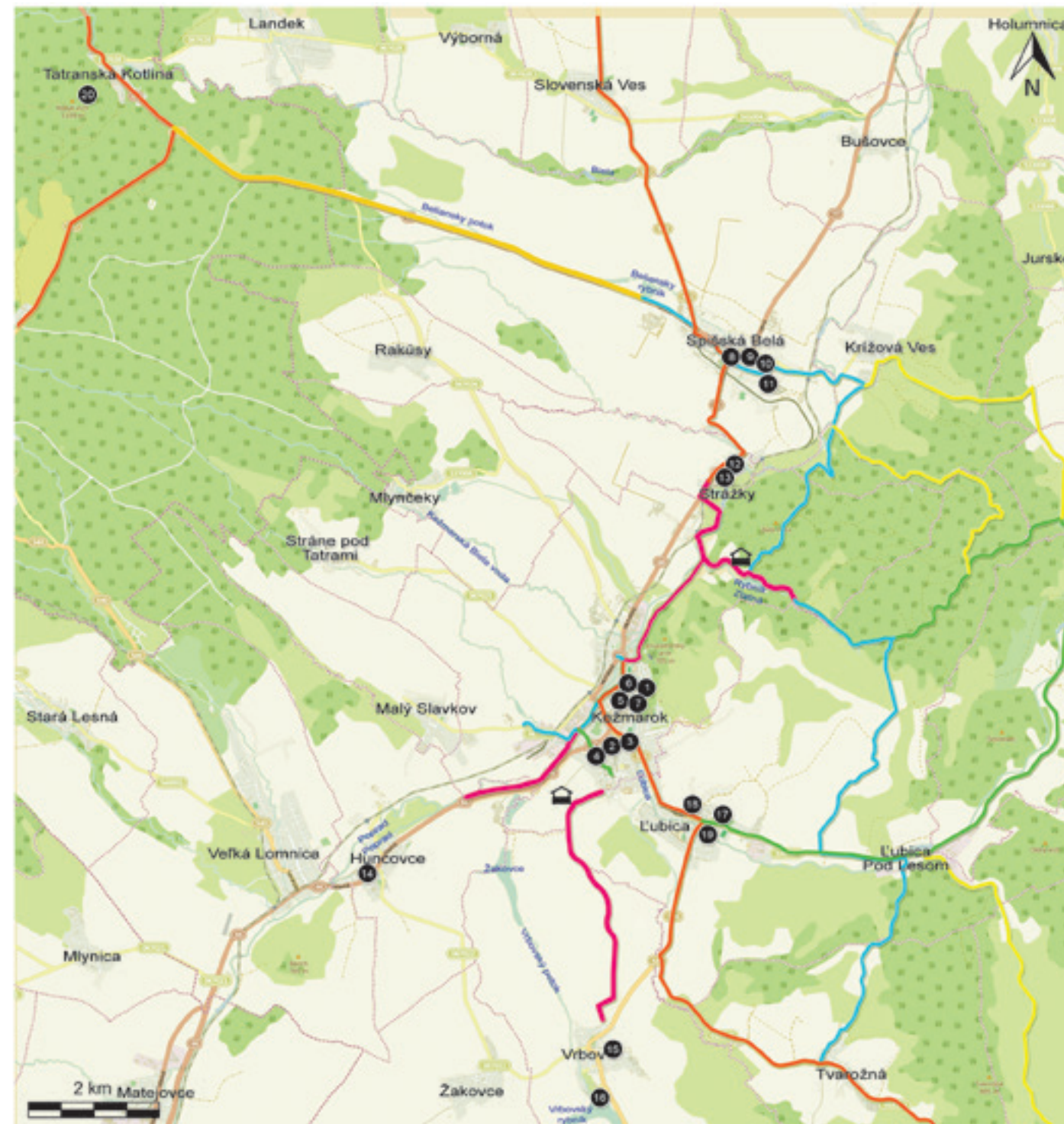
- Cesta okolo Tatier
- Cyklistická cesta Spišská Belá – Tatranská Kotlina
- Tvarožná – Zlatý vrch – Križová Ves – Spišská Belá
- Ľubica – Menova chýžka, Kežmarok – Halgovce
- Cyklistický chodník – spojovací úsek
- Spišská cyklomagistrála

Zastrešené odpočívadlo
pre cyklistov

TURISTICKÉ
ATRAKCIE

- 1 Kežmarský hrad
- 2 Evanjelický artikulárny kostol
- 3 Nový evanjelický kostol
- 4 Evanjelické lýceum
- 5 Bazilika minor svätého Kríža
- 6 Múzeum meštianskej kultúry
- 7 Meštiansky dom na Hradnom námestí
- Sídlo Združenia Euroregión Tatry
- 8 Kostol sv. Antona Pastovníka
- 9 Socha Matky Božej
- 10 Múzeum Jozefa Maximiliána Petzvala
- 11 Múzeum Dr. Michala Greisigera
- 12 Kostol sv. Anny v Strážkach
- 13 Káňel v Strážkach
- 14 Kostol sv. Kríža
- 15 Kostol sv. Ševčica
- 16 Thermal Park Vrbov
- 17 Kostol Nanebovzatia Panny Márie
- 18 Evanjelický kostol
- 19 Gréckokatolícka cirkev Nanebovzatia Panny Márie
- 20 Belianska jaskyňa

Spisz to kraina historyczna położona w dorzeczu górnego Popradu i Hornadu i Dunajca (na wschód od rzeki Białki). Obecnie cały Spisz znajduje się w granicach Słowacji, prócz niewielkiego skrawka Zamagurza Spiskiego z 14 wsiami, który należy do Polski. To region o wyjątkowych walorach przyrodniczych, które chronią cztery parki narodowe. Są tu Tatry Wysokie, Bielskie i Niżne, malownicze Pieniny i unikatowy krasowy płaskowyż Słowackiego Raju oraz długi, równoleżnikowy grzbiet pasma Magury Spiskiej. Nie mniej interesujący jest krajobraz kulturowy z niespotykanym nagromadzeniem zabytków architektury: zamków, kaszteli i dworów, a przede wszystkim świątyń; katolickich i protestanckich kościołów, grekokatolickich i prawosławnych cerkwi oraz żydowskich synagog. Wielkiej urody są dobrze zachowane zabytkowe spiskie miasteczka o średniowiecznym rodowodzie. Zgodne i oparte na wzajemnej tolerancji wielowiekowe współistnienie na Spiszu wielu grup narodowościowych, mieszkających tu Słowaków, Niemców, Polaków, Węgrów, Rusinów, Żydów, a później Romów, złożyło się na unikatowe, wielokulturowe dziedzictwo tej krainy, które fascynuje swoją odrębnością, bogactwem i różnorodnością.

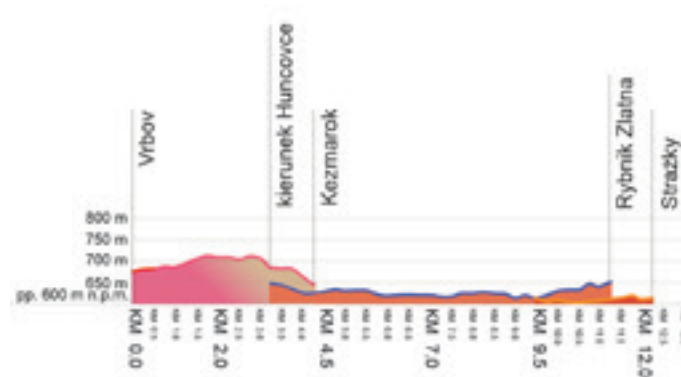

Spiš je historická krajina rozprestierajúca sa v poriečí horného Popradu, Hornádu a Dunajca (východne od rieky Bialka). V súčasnosti sa celý Spiš nachádza v hraniciach Slovenskej republiky okrem malej časti Zamaguria so 14 obcami, ktorá patrí Poľsku. Je to región s výnimočnými prírodnými hodnotami, ktoré sú chránené štyrmi národnými parkami. Sú tu Vysoké Tatry, Belianske Tatry a Nízke Tatry, malebné Pieniny, unikátne krasové horské pásmo Slovenský raj a dlhý rovnobežníkový hrebeň Spišskej Magury. Rovnako zaujímavé je aj kultúrne dedičstvo s unikátnym nahromadením architektonických pamiatok: hradov, kaštieľov a kúrií, ale najviac je tu chrámov – katolíckych a protestantských kostolov, grékokatolíckych a pravoslávnych cerkví a židovských synagóg. Čarovné sú dobre zachované historické spišské mestečká so stredovekým pôvodom. Harmonické a založené na vzájomnej tolerancii stáročné spoluzitíe mnohých národnostných skupín na Spiši – Slovákov, Nemcov, Poliakov, Maďarov, Rusínov, Židov a neskôr Rómov vytvorilo unikátne, multikultúrne dedičstvo tejto krajiny, ktoré fascinuje svojou odlišnosťou, bohatstvom a rôznorodosťou.

Szlak wokół Tatr / Cesta okolo Tatier

Huncovce – Kežmarok – Vrbov

Kežmarok, sídlisko Sever – Rybník Zlatná – Strážky

Ścieżka rowerowa / Cyklistický chodník

Spišská Belá – Beliansky rybník – Tatranská Kotlina, penzión Limba

9 km

latwy / Nenáročná

Spiski odcinek szlaku wokół Tatr rozpoznaje się na prawym brzegu Popradu, kilometr przed zachodnimi granicami miasta Kieżmark. Jest to pierwszy, ukończony fragment ścieżki rowerowej wybudowany przez wieś Huncowce. W Kieżmarku trasa szlaku prowadzi drogami publicznymi. Zaczynając od ul. Nabrzeżnej (Nábřežna), można dojechać do liczącego 4,6 km odcinka szlaku, który asfaltową, szeroką ścieżką prowadzi do centrum miasteczka Wierzbów. Należy tu skręcić w ulicę Vyšný mlyn i dalej w ul. Krvavé pole, gdzie za skrzyżowaniem z ul. Mučeníkov należy jechać w kierunku południowym ulicą Tatrzańską do osiedla Jub, a stąd ul. Južná do ul. Obrancov mieru. Za granicami miasta trasa mija po lewej stro-

Spišský úsek cesty okolo Tatier sa začína na pravom brehu Popradu, kilometer pred západnými hranicami mesta Kežmarok. Je to prvý dokončený úsek cyklotrasy, ktorý dala postaviť obec Huncovce. V Kežmarku vedie trasa cesty po verejných komunikáciách. Začínajúc od ul. Nábřežnej môžeme prísť na 4,6-kilometrový úsek cesty, ktorý vedie po širokom asfaltovom chodníku až do centra mestečka Vrbov. Tu musíme odbočiť na ulicu Vyšný mlyn a ďalej na ul. Krvavé pole, kde za križovatkou s ul. Mučeníkov pokračujeme na juh Tatranskou ulicou do sídliska Jub, a odtiaľ ul. Južnou do ul. Obrancov mieru. Za hranicami mesta obchádza trasa z ľavej strany lesík a smeruje na západ (existujúca cesta vedie ku Kežmarskému rybníku a Ža-

nie lasek i kieruje się na zachód (istniejąca droga prowadzi do Kieżmarskiego i Żakowskiego Stawu). Warto zatrzymać się przy zadaszonym miejscu postojowym, rozpościerając się stąd ładne widoki na Tatry Wysokie i Niżne Tatry oraz na Lewockie Wierchy. Szlak wiedzie lekko pod górę do wyniesienia Ostrej Skały, skąd prowadzi w dół aż do Wierzbowa – malowniczo położonego dawnego miasteczka, obecnie znanego głównie dzięki znajdującym się tu kąpieliskom geotermalnym.

Miasto Kieżmark to jedno z najładniejszych spiskich miast, a szlak prowadzi blisko jego historycznego centrum z zabytkowymi późnogotyckimi, renesansowymi i barokowymi domami mieszczanскими oraz rzemieślniczymi, kształtnym ratuszem i obronnym zamkiem oraz okazałymi świątyniami: katolickimi i protestanckimi. Aby z centrum miasta dojechać do kolejnego odcinka szlaku wokół Tatr, na skrzyżowaniu przy stacji ben-

zynowej, obok zamku kieżmarskiego należy skręcić w prawo na ul. Niżna Brana, a później w lewo, kierując się na most nad potokiem Lubica. Po przekroczeniu rzeczki dojeżdża się do osiedla Sever, gdzie należy skręcić w lewo w ulicę Pod lesom, gdzie zaczyna się pas dla rowerzystów, prowadzący wschodnimi obrzeżami miasta, prawym brzegiem Popradu, w sąsiedztwie lasu. Po około 2 km szlak rozwił się. Mamy tu dwa warianty wycieczki. Skręcając w lewo, dojeżdża się do kładki nad Popradem, która prowadzi na drugi brzeg rzeki, trasa skręca w prawo, mijając widoczne zbudowania przędzalni i biegnie wzdłuż lewego brzegu Popradu.

kowskému rybníku). Můžeme sa zastaviť pri zastrešenom odpočívadle a pokochať sa pekným pohľadom na Vysoké a Nižke Tatry a na Levočské Vrchy. Cesta mierne stúpa na vrchol Ostrej Skały, odkiaľ klesá až do Vrbova – malebného starého mestečka, ktoré je v súčasnosti známe hlavne vďaka svojim geotermálnym kúpeľom.

Kežmarok je jedným z najkrásnejších spiských miest a cesta vedie neďaleko jeho historického centra s historickými neskorogotickými, renesančnými a barokovými mestianskymi a remeselníckymi domami, peknou radnicou, obranným mestským hradom a veľkolepými chrámami – katolíckymi aj protestantskými. Aby sme sa z centra dostali na ďalší úsek cesty okolo Tátier, na križovatke pri čerpacej stanici, pri kežmarskom hrade musíme odbočiť doprava na ul. Nižná Brána a neskôr doláva a prejsť mostom cez potok Lubica. Ďalej ideme do sídliska Sever, kde musíme odbočiť

doláva na ulicu Pod lesom, kde sa začína pruh pre cyklistov a pokračuje východnými okrajmi mesta, pravým brehom Popradu neďaleko lesa. Po okolo 2 km sa cesta rozvetvuje. Máme tu dva varianty vyletu. V prípade, že odbočíme doláva, prideme na lávku cez Poprad, ktorá vedie na druhý breh rieky, trasa odbočuje doprava, obchádza viditeľné budovy pradiarne a

pokračuje pozdĺž ľavého brehu Popradu. Kilometer ďalej trasa odbočuje doláva smerom k ceste č. 67, pozdĺž ktorej vedie na parkovisko pri kaštieli v Strážkach. Ak na rozvetvení odbočíme doprava, prejdeme popri ranči Čajka smerom k rybníku Zlatná. Odtiaľ označenou modrými značkami cyklotrasou cez Zlatú horu a Krížovú Ves môžeme dojsť do Spišskej Belej. Mestečko prejdeme po verejných komunikáciách smerom k ceste č. 67 na hraničný priebeh v Lysej Polane, dojdeme k Belianskemu rybníku, ktorý sa nachádza na severozápadnom okraji Spišskej Belej, kde sa začína dokonalý cyklistický chodník do Tatranskej Kotliny (9 km).

Kilometr ďalej trasa skręca w lewo w kierunku drogi 67, wzdłuż której szlak prowadzi do parkingu obok kasztelu w Strážkach. Jeśli na rozwiłdzeniu szlaku skręci się w prawo, mija się stadninę koni – rančo Čajka i dojeżdża do zalewu Zlatna (rybnik Zlatná). Stąd znakowanym na niebiesko szlakiem rowerowym przez Złotą Górę i Krzyżową Wies można dojechać do Białej Spiskiej. Po przejechaniu miasteczka (drogami publicznymi), kierując się na drogę 67 w kierunku przejścia granicznego w Łysej Polanie, dojeżdża się do Bielskiego Stawu, położonego na północno-zachodnich obrzeżach Białej Spiskiej, gdzie zaczyna się doskonała droga rowerowa do Tatrzańskiej Kotliny (9 km).

Kieżmark miasto powiatowe nad rzeką Poprad, 17 000 mieszkańców. Historia Kieżmarku sięga czasów prehistorycznych, badania archeologiczne przyniosły wiele znalezisk z okresu neolitu, a także z epoki brązu, żelaza i czasów rzymskich. Średniowieczny Kieżmark powstał w miejscu trzech wczesnosłowiańskich osad: osady rybackiej Stary Targ z kapliczką św. Krzyża (dziś na tym samym miejscu kościół parafialny), osady na lewym brzegu Popradu skupionej wokół kościoła św. Michała i trzeciej, zamieszkałej przez osadników saskich, leżącej przy kościele św. Elżbiety, w miejscu, gdzie obecnie stoi kieżmarski zamek. Prawa miejskie uzyskał Kieżmark w roku 1269 od króla Beli IV. Dogodne położenie miasta na ważnym szlaku handlowym i liczne przywileje wpływały na jego szybki rozwój, chociaż o prawo

składu i dominację na Spiszu w handlu pomiędzy Polską i Węgrami toczył Kieżmark przewlekłe i często krwawe spory z Lewoczą. W drugiej połowie XV wieku miasto przechodzi na własność żupana spiskiego Imricha Zápolyi, z inicjatywy którego rozpoczęto budowę warownego zamku. Od tego czasu datuje się też trwa-

Kežmarok – okresné mesto nad Popradom, 17 000 obyvateľov. Dejiny Kežmaroku siahajú do prehistórie, archeologický výskum priniesol mnohé nálezy z mladšej doby kamennej, ale tiež z doby bronzovej či železnej a z rímskych čias. Stredoveký Kežmarok vznikol na mieste troch ranoslovanských osád: rybárskej osady Starý trh s kaplnkou sv. Kríža (dnes je na tomto mieste farský kostol), osady na ľavom brehu Popradu sústredenej okolo kostola sv. Michala a tretej, obývanej saskými prisťahovalcami, ktorá bola položená pri kostole sv. Alžbety, na mieste, kde v súčasnosti stojí Kežmarský hrad. Mestské práva získal Kežmarok v roku 1269 od kráľa Bela IV. Výhodná poloha mesta na dôležitej obchodnej ceste a početné privilégia prispievali k jeho rýchlemu rozvoju, aj keď za právo skladu a dominantné postavenie na Spiši v obchodnom styku s Poľskom a Uhorskom dlhodobo a častokrát Kežmarok krvavo bojoval s Levočou. V druhej polovici 15. storočia sa mesto stáva majetkom spišského župana Imricha Zápoľského, ktorý inicioval výstavbu obranného hradu. Od tejto doby sa datuje trvajúcí takmer 250 rokov konflikt medzi jednotlivými majiteľmi

Kežmarku a mešťanmi, ktorí obhajovali svoje privilégia a slobody. Konflikt sa vyhrotil za vlády rodiny Thökölyovcov a až v roku 1651, na základe tzv. Viedenskej zmluvy, sa Imrich Thököly zriekol vlastníckeho práva ku Kežmarku a štyri roky neskôr cisár Ferdinand III. obnovil dávne mestské privilégia a prijal ho opätovne

jący prawie 250 lat konflikt pomiędzy kolejnymi właścicielami Kieżmarku a mieszczanami broniącymi swych przywilejów i wolności. Najostrzej wzajemna wrogość wystąpiła ze zwierzchności rodu Thökölyich, dopiero w 1651 roku, na podstawie tzw. umowy wiedeńskiej Imrich Thököly zrzekł się prawa własności do Kieżmarku, a w cztery lata później cesarz Ferdynand III przywrócił dawne przywileje miasta i przyjął je z powrotem na poczet wolnych miast królewskich. W XVIII i XIX wieku rozwijał się handel i rzemiosło, długą tradycję sławnych kieżmarskich sukienników i płócienników podjęła przędzalnia i tkalnia lnu założona w 1860 roku, a także greplarnia lnu powstała w 1884 roku i wytwórnia sukna (1901). W mieście działały liczne towarzystwa kulturalne, istniała drukarnia, a środowisko naukowe było jednym z najbardziej znaczących, nie tylko na Spiszu. Działali tu i tworzyli m.in. Christian Augustin Ab Hortis (1598–1650), królewski medyk i botanik; Vojtech Alexander prowadzący właśnie tutaj pionierskie badania nad zastosowaniem promieni rentgenowskich w medycynie, czy David Frölich astronom i matematyk, pierwszy taternik, który w 1615 roku zdobył Kieżmarski Szczyt. Dobrze zachowany układ urbanistyczny miasta z domami mieszczkańskimi późnogotyckimi, renesansowymi i barokowymi, z zamkiem oraz świątyniami katolickimi i protestanckimi od 1950 roku stanowią zabytkowy rezerwat miejski. Tradycja kieżmarskiego rzemiosła odżywa w mieście podczas międzynarodowych targów Europejskiego Rzemiosła Ludowego (ELRO). Rokrocznie przybywają tu rzemieślnicy, nie tylko ze Słowacji, ale i z całej Europy, aby na miejscu pokazać turystom swoją sztukę. Festiwalowi towarzyszy bogaty program kulturalny, odbywają się występy zespołów ludowych, teatrów ulicznych i koncerty muzyki poważnej. W zabytkowej kamienicy na ul. Hradné námestie 30 **7** mieści się słowacka siedziba Euroregionu Tatry (Združenie Euroregión Tatry).

do skupiny kráľovských slobodných miest. V 18. a 19. storočí sa rozvíjali obchod a remeslá, na dlhé tradície chýrnych kežmarských súkenníkov a plátenníkov nadviazala pradiareň a tkáčovňa lanu založená v roku 1860, v roku 1884 vznikla tiež česáreň lanu a v roku 1901 manufaktúra na výrobu súkna. V meste pôsobili početné kultúrne spolky, fungovala tlačiareň a vedecké prostredie bolo jedným z najvýznamnejších, a to nielen na Spiši. Pôsobili tu a tvorili o. i. Christian Augustin Ab Hortis (1598 – 1650), kráľovský lekár a botanik; Voj-

tech Alexander, ktorý práve tu realizoval priekopnícke výskumy spojené s využitím röntgenových lúčov v zdravotníctve, či David Frölich – astronóm a matematik, prvý horolezec, ktorý vystúpil v roku 1615 na Kežmarský štít. Dobře zachovaný urbanistický súbor s meštianskymi neskorogotyckými, renesančnými a barokovými domami, s hradom a katolíckymi a protestantskými chrámami tvorí od roku 1950 mestskú pamiatkovú rezerváciu. Tradície kežmarského remesla ožívajú v meste počas medzinárodného festivalu Európske ľudové remeslo (ELRO). Každý rok sem prichádzajú remeselníci nielen zo Slovenska, ale aj z celej Európy, aby na mieste ukázali turistom svoje umenie. Festival sprevádza boha-

Warto zobaczyć

Zamek kieżmarski **1** Budowę warownego zamku rozpoczął w połowie XV wieku żupan spiski Imrich Zapolyia, a jego kolejni właściciele, ród Thökölyich, w latach 1572–1624 przekształcili pierwotne gotyckie założenie w reprezentacyjną, renesansową siedzibę, dobudowując w latach 1657–58 barokowa kaplicę. Panią zamku kieżmarskiego była pierwsza znana z nazwiska turystka tatrzańska, Beata Łaska, która w Zielone Świątki 1565 roku w towarzystwie dworzan i mieszczan wybrała się dla przyjemności na wycieczkę w Tatry do Zielonego Stawu Kieżmarskiego. Fakt ten był tak niezwykły, że odnotowały go kroniki miejskie. Legenda dopisała dalszy ciąg tej historii – ponoć właśnie za ten czyn mąż Beaty zamknął ją na długie 6 lat w zamkowej wieży, gdzie jedyną jej pociechą miało być okienko z widokiem na ukochane góry. Romantyczna i ładna legenda taktownie milczy o tym, że znacznie młodszy od Beaty mąż prawie do szczytu przechulał jej majątek, a nawet zdążył popęlić bigamię. Obecnie w zamku mieści się ekspozycja Muzeum Kieżmarskiego dotycząca m.in. przeszłości miasta, cechów rzemieślniczych, Bractwa Strzeleckiego, spiskich lekarzy i aptekarzy, w tym pioniera rentgenologii dra Wojtecha Alexandra. Organizowane są tutaj wystawy czasowe oraz koncerty.

Ewangelicki kościół artykularny **2** został w 2008 roku wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO. To jeden z pięciu zachowanych na Słowacji drewnianych kościołów protestanckich, powstających na mocy 26 artykułu (patrz s. 93). Zbudowano go w 1717 roku na planie greckiego krzyża z drewna modrzewiowego i cisowego, bez użycia gwoździ. Obszerne wnętrze ozdobione freskami, mogące pomieścić ponad 1500

tý kultúrny program, vystupujú ľudové súbory, pouličné divadlá a konajú sa koncerty vážnej hudby. V historickom dome na ul. Hradné námestie 30 **7** sa nachádza sídlo slovenského Združenia Euroregión Tatry.

Pozoruhodnosti

Kežmarský hrad **1** Výstavbu obranného hradu začal v polovici 15. storočia spiský župan Imrich Zápoľský a jeho ďalší majitelia z rodiny Thökölyovcov prestavali v rokoch 1572 – 1624 pôvodnú gotickú stavbu na reprezentačné, renesančné sídlo a v rokoch 1657 – 58 pristavali barokovú kaplnku. Hradná pani Beata Łaska bola prvou známou tatranskou turistkou, na Turíce roku 1565 sa v sprievode dvoranov a mešťanov vydala na výlet do Tatier k Zelenému plesu. Bola to tak neobvyklá

udalosť, že ju zaznamenali v mestských kronikách. Legenda uvádza aj pokračovanie tohto príbehu – vraj práve za tento skutok ju manžel zatvoril na 6 dlhých rokov v hradnej veži, kde jej jediným potešením bolo okienko z výhľadom na milované hory. Romantická a krásna legenda taktne mlčí o tom, že oveľa mladší od Beaty manžel prehýril takmer celý jej majetok a dokonca spáchal bigamiu. V súčasnosti sa na hrade nachádza expozícia Kežmarského múzea týkajúca sa o. i. minulosti mesta, remeselníckych cechov, Streleckého spolku, spiských lekárov a lekárníkov, ako aj priekopníka röntgenológie Dr. Vojtecha Alexandra. Usporiadávajú sa tu dočasné výstavy a koncerty.

wiernych, wyróżnia wspaniałe sklepienie kolebkowe wsparte na czterech spiralnych kolumnach i bogate jak na protestancką świątynię wyposażenie.

Nowy kościół ewangelicki **3** to okazała świątynia wybudowana w latach 1872–94 według eklektycznego projektu duńskiego architekta Teofila Hansena. Dość zaskakujący efekt daje połączenie dominującego bizantyjskiego charakteru z elementami stylu romańskiego i renesansowego. Monumentalne wnętrza świątyni podkreśla usytuowanie ołtarza głównego ponad poziomem nawy, prowadzi do niego 18 stopni schodów. W kościele znajduje się mauzoleum Imricha Thököly'ego, chętnie odwiedzane przede wszystkim przez węgierskich turystów. Thököly, pan na zamku kieżmarskim, przywódca węgierskiego powstania antyhabsburskiego w 1678 roku, niepodległościowe aspiracje polityczne realizował w przymierzu z Turcją, sułtan turecki koronował go nawet na króla Węgier. Klęska wojsk tureckich pod Wiedniem położyła kres jego karierze. Zmarł na wygnaniu w Konstantynopolu, a w roku 1906 jego prochy sprowadzono do rodzinnego Kieżmarku.

Licium ewangelickie **4** działało od połowy XVI wieku do 1945 roku, przyjmując uczniów bez względu na wyznanie i narodowość. W 1787 roku gimnazjum zyskało prawo do wykładania przedmiotów uniwersyteckich i zyskało status licium. O renomie szkoły świadczy lista

Ewanjelický artikulárny kostol **2** bol v roku 2008 zapísaný do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Je to jeden z piatich zachovaných drevených protestantských kostolov na Slovensku postavených na základe čl. 26 (viď s. 93). Bol postavený v roku 1717 na pôdoryse gréckeho kríža zo smrekovcového a tisového dreva bez použitia klinčov. Priestraný, ozdobený freskami interiéru, ktorý pomestí viac ako 1500 veriacich, sa odlišuje nádhernou valenou klenbou podporitou štyrmi spirálovitými piliermi a bohatým zariadením, čo je neobyčajné pre protestantský chrám.

Nový ewanjelický kostol **3** je veľkolepým chrámom postaveným v rokoch 1872 – 94 podľa eklektického projektu dánskeho architekta Teofila Hansena. Dosť prekvapivý efekt dáva prepojenie prevládajúceho byzantského charakteru s prvkami románskeho a renesančného slohu. Monumentálnosť interiéru je zvýraznená umiestnením hlavného oltára nad úroveň lode, vedie k nemu 18 schodov. V kostole sa nachádza mauzoleum Imricha Thökölyho, ktoré radi navštevujú predovšetkým maďarskí turisti. Thököly, pán na kežmarskom hrade, vodca uhorského protihabsburského povstania v roku 1678, realizoval svoje politické ambície získania nezávislosti v spojení s Turcom a turecký suľtan ho dokonca korunoval za uhorského kráľa. Porážka tureckých vojsk pri Viedni znamenala koniec jeho kariéry. Zomrel vo vyhnanstve v Konštantínopole a v roku 1906 boli jeho pozostatky privezené do rodného Kežmarku.

Ewanjelické lýceum **4** pôsobilo od polovice 16. storočia do roku 1945 a prijímalo študentov bez ohľadu na vierovyznanie či národnosť. V roku 1787 gymnázium obdržalo právo prednášať univerzitné predmety a získalo postavenie lýcea. Dobré

vybitných absolventov, ktorí zapísali sa v slovenskej, českej, węgierskej i niemieckej historii nauki i literatury. Džis gromadzoný przez lata księgozbiór, liczący 150 tysięcy woluminów, w tym 30 tysięcy starodruków oraz 55 inkunabułów, stanowi jedną z największych i najbardziej cennych bibliotek szkolnych w Europie Środkowej.

Bazylika Mniejsza p.w. św. Krzyża **5**. Późnogotycki kościół zbudowany w latach 1444–98 na miejscu wcześniejszej romańskiej świątyni należy do największych budowli sakralnych na Słowacji. Wart uwagi jest ołtarz główny ze sceną Ukrzyżowania, która została wyrzeźbiona w pracowni Mistrza Pawła z Lewoczy. Przed bazyliką znajduje się renesansowa dzwonnica z 1591 roku, jedna z najstarszych i najpiękniejszych na Spiszu.

Muzeum kultury mieszczańskiej **6**. W zabytkowej kamienicy przy Hlavnom námestí mieści się stała ekspozycja muzeum kieżmarskiego prezentująca kulturę mieszczańską. W pięknych, stylowo urządzonych wnętrzach można zobaczyć, jak wyglądało codzienne życie zamożnych spiskich mieszczan. Zgromadzono tu przedmioty codziennego użytku, obrazy, zegary i meble pochodzące z XVIII i XIX wieku.

Biała Spiska miasto liczące 7 000 mieszkańców, położone nad Popradem, u stóp Tatrz Bielskich. To jedno z miasteczek Spisza, którego historia niczym soczewka skupia bogate dzieje regionu i jego wielokulturowego dziedzictwa. Wolne miasto królewskie Szepesbéla lokował u schyłku XIII wieku węgierski król Stefan IV. Po najazdach tatarskich wyludnione okolice zasiedlili koloniści niemieccy, nazywani tu Sasami, którzy przez kolejne wieki współtworzyli historię i kulturę regionu. Od 1412 do 1769 roku miasto związane było administracyjnie z Rzeczpospolitą, wchodziło w skład starostwa spiskiego, utworzonego po tym, jak król Władysław Jagiełło pożyczył królo-

meno školy potvrdzuje zoznam významných absolventov, ktorí sa zapísali do slovenských, českých, uhorských a nemeckých dejín vedy a literatúry. Knižný fond zhromažďovaný mnohé roky má dnes 150 tisíc zväzkov, z toho je 30 tisíc starých tlačí a 55 inkunabuľ, a je jednou z najväčších a najcennejších školských knižníc v Strednej Európe.

Bazilika minor svätého Kríža **5**. Neokorogotický kostol postavený v rokoch 1444 – 98 na mieste predchádzajúceho románskeho chrámu patrí k najväčším sakrálnym budovám na Slovensku. Za pozornosť stojí hlavný oltár s výjavom Ukrížovania, ktorý pochádza z dielne Majstra Pavla z Levoče. Pred bazilikou sa nachádza renesančná zvonica z roku 1591, jedna z najstarších a najkrajších na Spiši.

Múzeum meštianskej kultúry **6**. V historickom kamennom dome pri Hlavnom námestí je prezentovaná stála expozícia kežmarskeho múzea zasvätená meštianskej kultúre. V krásnom štyľovom interiéri sa môžeme oboznámiť s každodenným životom zamožných spiských mešťanov. Sú tu zhromaždené predmety každodennej potreby, obrazy, hodiny a nábytok pochádzajúci z konca 18. a z 19. storočia.

wi Zygmuntovi Luksemburczykowi 37 tysięcy kop groszy praskich, biorąc w zastaw 16 spiskich miast. W XVI wieku, za sprawą Lorenza Serpiliusa, który powrócił po studiach w Wittenberdze w rodzinne strony, Biała Spiska stała się prężnym ośrodkiem reformacji. W 1895 roku dotarła tu kolej koszycko-bogumińska, a miasto rozrastało się i modernizowało, nie tracąc swojego średniowiecznego charakteru. Słynna była fabryka płótna lnianego, które eksportowano nawet do dalekiej Turcji. Pod koniec XIX wieku powstały tu istniejące do dziś zakłady tytoniowe. W 1972 roku do miasta przyłączono miejscowość **Strażki** (Stražky), w której już w połowie XII wieku istniał warowny gródek na starym szlaku handlowym wiodącym doliną Popradu.

Warto zobaczyć

Kościół p.w. św. Antoniego Pustelnika

8 z lat 1263–65, przebudowany w 1720 roku. To najstarszy obiekt murowany w mieście. Jego ozdoba są powściągliwe i szorstkie gotyckie sklepienia. We wnętrzu zachowały się gotyckie rzeźby przedstawiające patrona świątyni, św. Mikołaja, i Pannę Marię. Obok kościoła góruje renesansowa dzwonnica (1598) z charakterystyczną, misterną koronką atyki.

Statua Matki Boskiej **9**. Podobne figury znajdują się do dziś prawie we wszystkich zastawnych miastach starostwa spiskiego. Ufundował je w 1728 roku Teodor Lubomirski, znany ze swego gwałtownego charakteru i licznych miłosnych podbojów. Krewki starosta uwiodł w Krakowie żonę angielskiego kupca, piękną Helenę Cumming, i przez długie lata czynił starania, by ją legalnie poślubić. Kiedy Helena wreszcie uzyskała rozwód i papieską dispensę, Lubomirski jako wotum ufundo-

Spišská Belá – mesto, v ktorom žije 7 000 obyvateľov, položené pri Poprade na úpätí Belianskych Tatier. Je to jedno z mestiečiek Spiša, ktorého história odrzkadluje bohaté dejiny regiónu a jeho multikultúrne dedičstvo. Slobodné kráľovské mesto Szepesbéla lokoval na konci 13. storočia uhorský kráľ Štefan IV. Po tatárskych vpádoch vyľudnené okolie osídlili nemeckí kolonisti, ktorých tu nazývajú Sasmí a ktorí v priebehu ďalších storočí spolutvorili históriu a kultúru regiónu. V rokoch 1412 – 1769 bolo mesto administratívne spojené s Poľskom, patrilo do spišského starostovstva vytvoreného vtedy, keď kráľ Vladislav Jagelovský požičal kráľovi Žigmundovi Luxemburskému 37 tisíc kóp grošov pražských a vzal do zálohu 16 spišských miest. V 16. storočí sa vďaka Lorenzovi Serpiliusovi, ktorý sa vrátil po štúdiu v Wittenbergu do rodného kraja, Spišská Belá stala významným strediskom reformácie. V roku 1895 tu bola vybudovaná košicko-bohumínska železnica a mesto sa rozvíjalo a modernizovalo, pričom nestratilo svoj stredoveký charakter. Známa bola výrobná ľanového plátna, ktoré sa vyvážalo aj do ďalekého Turecka. Koncom 19. storočia tu vznikli dodnes existujúce tabakové závody. V roku 1972 boli k mestu pripojené **Stražky**, v ktorých už v polovici 12. storočia bolo obranné hradisko na starej obchodnej ceste prechádzajúcej dolinou Popradu.

wał w swoich miastach kształtne statuy z wdzięczną postacią Marii Panny. Z radości obdarował ponadto wszystkie samorządy miejskie niebagatelną sumą stu talarów.

Muzeum Józefa Maximiliana Petzwała

10 powstało w domu należącym do znakomitej rodziny Petzwałów. Pochodzący z Moraw Jan Krzysztof Petzwał, po dość burzliwej młodości, którą spędził jako wędrowny komedian, osiadł w Białej Spiskiej, gdzie został nauczycielem i organizatorem. W 1825 roku skonstruował maszynę do pisania, a jego dwaj synowie również zapisali się w dziejach wynalazków i nauki. Otto był cenionym autorem podręczników wyższej matematyki, hydrauliki i hydrotechniki, zaś Józef Maksymilian został członkiem Akademii Wiedeńskiej i wynalazcą obiektów fotograficznych. Skonstruowany przez Petzwała w 1840 roku, ale opatentowany przez jego wiedeńskiego przyjaciela Piotra Voigtländera, zestaw do dagerotypii z trzema soczewkami można oglądać w muzeum obok ponad 600 innych eksponatów przedstawiających historię fotooptyki.

Muzeum doktora Michała Greisigera

11 prezentuje badania i postać wielce zasłużonego dla Białej Spiskiej lekarza, wybitnego historyka, etnografa, archeologa i geologa, badacza Tatr i prekursora turystyki tatrzańskiej. Na wystawie urządzonej w domu, w którym mieszkał i pracował od 1887 roku, można zobaczyć zgromadzone przez niego zbiory fauny, flory, przyrody nieożywionej i znaleziska archeologiczne.

Kościół p.w. św. Anny w Strażkach

12 to niewielka, pozbawiona wieży gotycka świątynia. We wnętrzu zachowały się ołtarze z początku XVI wieku i Głoga, która powstała w słynnej pracowni snycerskiej Mistrza Pawła z Lewoczy. XVI-wieczna polichromia, jeden z najwspanialszych przykładów malowideł ściennych na Słowacji, obrazuje pasję Pana Jezusa z rzadkim wizerunkiem drogi krzyżowej;

Pozoruhodnosti

Kostol sv. Antona Pustovníka

8 z rokov 1263 – 65, prestavaný v roku 1720. Je to najstarší murovaný objekt v meste. Zdobia ho skromné, ale vysoké gotické klenby. V interiéri sa zachovali gotické sochy zobrazujúce patróna chrámu, sv. Mikuláša a Pannu Máriu. Pri kostole dominuje renesančná zvonica (1598) s charakteristickou majstrovskou atikou.

Socha Matky Božej

9 Podobné sochy stoja dnes skoro vo všetkých založených mestách spišského starostovstva. Dal ich postaviť v roku 1728 Teodor Lubomírsky, známy svojou prudkou povahou a mnohými ľubostnými dobrodružstvami. Prchký starosta zvedol v Krakove ženu anglického obchodníka, krásnu Helenu Cumming a dlhé roky sa s ňou usiloval legálne zosobášiť. Keď Helena konečne získala rozvod a pápežský dišpens, Lubomírsky ako vótum dal postaviť vo svojich mestách krásne sochy s vďačnou postavou Panny Márie. Od radosti tiež obdaroval všetky mestské samosprávy nemalou sumou sto toliarov.

Múzeum Jozefa Maximiliána Petzvala

10 je založené v dome patriacom významnému rodu Petzvalovcov. Pochádzajúci z Moravy Ján Krištof Petzval po doš búrlivej mladosti, ktorú strávil ako potulný komedian, sa usadil v Spišskej Belej, kde začal pôsobiť ako učiteľ a organista. V roku 1825 zostrojil písací stroj a jeho dvaja synovia sa takisto zapísali do dejín vynálezov a vedy. Otto bol cenovým autorom učebníc matematiky pre pokročilých, hydrauliky a hydrotechniky, Jozef Maximilián bol členom Viedenskej akadémie a vynáleziteľ fotografických objektív. V múzeu si môžeme pozrieť dagerotypickú súpravu s tromi šošovkami, skonstruovanú Petzvalom v roku 1840, ale patentovanú jeho viedenským priateľom Petrom Voigtländerom, a viac ako 600 iných predmetov prezentujúcich históriu fotooptiky.

Zbawiciel po upadku siedzi na krzyżu, który zaraz potem stanie się narzędziem jego męki. Stojąca obok kościoła renesansowa dzwonnica z charakterystyczną attyką, wśród wielu podobnych, stawianych w spiskich miastach, wyróżnia się sgrafitową ornamentyką z motywem róży i chabra.

Kasztel w Strażkach ¹³ powstał na miejscu wczesnośredniowiecznego warownego gródka, który w XIII wieku przebudowano na gotycki zamek. W połowie XVI wieku rodzina Horváthów-Stansithów wystawiła na jego fundamentach renesansowy kasztel z trzema wieżami i obronnym murem zwieńczonym attyką. Po pożarze w roku 1708 dostawiono czwarte skrzydło do obronnej budowli, dzięki czemu powstał zamknięty murami wewnętrzny dziedziniec. Okres świetności kasztel przeżywał w okresie, gdy znajdował się w rękach Georga Horvátha-Stansitha, któ-

ry w 1584 roku założył tu łacińską szkołę humanistyczną i zaczął gromadzić księgozbiór, dając początek jednej z największych prywatnych bibliotek w królestwie węgierskim. W drugiej połowie XIX wieku kasztel w Strażkach należał do węgierskich arystokratów Mednyánszkych. Dzieciństwo i młodość spędził tu Ladislav Mednyánszky wybitny malarz impresjonista.

Muzeum Dr. Michala Greisigera ¹¹ prezentuje výskum a osobnosť lekára, vynikajúceho historika, etnografa, archeológa a geológa, bádateľa Tatier a priekopníka tatarskej turistiky, ktorý sa výrazne zaslúžil o rozvoj Spišskej Belej. Na výstave usporiadanej v dome, v ktorom býval a pracoval od roku 1887, si môžeme pozrieť jeho zbierku fauny, flóry, neživej prírody a archeologické nálezy.

Kostol sv. Anny v Stražkach ¹² je malý gotický chrám bez veže. V interiéri sa zachovali oltáre zo začiatku 16. storočia a Golgota, ktorá vznikla v slávnej rezbárskej dielni Majstra Pavla z Levoče. Polychrómia zo 16. storočia, jeden z najväčších príkladov stenných maliieb na Slovensku, predstavuje Ježišovo umučenie v zriedkavom vyobrazení krížovej cesty; Spasiteľ po úpadku sedí na kríži, ktorý sa o chvíľu premení na nástroj jeho umučenia. Renesančná zvonica s charakteristickou atikou, ktorá stojí v blízkosti kostola, sa odlišuje od mnohých podobných stavaných v spišských mestách sgrafitovým zdobením s motívom ruže a nevädze.

Kaštieľ v Stražkach ¹³ bol postavený na mieste hradiska z raného stredoveku, ktorý bol v 13. storočí prestavaný na gotický hrad.

V polovici 16. storočia na jeho základoch vybudovala rodina Horváthovcov-Stansithovcov renesančný kaštieľ s tromi baštami a múrom s atikou. Po požiari v roku 1708 bolo pristavané štvrté krídlo obrannej budovy, vďaka čomu vzniklo vnútorné nádvorie obklopené hradbami. Svoje najlepšie obdobie zažil kaštieľ v čase, keď patrili Georgovi Horváthovi-Stansithovi, ktorý tu v roku 1584 založil latinskú humanistickú školu a začal zhromažďovať zbierku kníh, ktorá bola prvopočiatkom jednej z najväčších súkromných knižníc v uhorskom kráľovstve. V druhej polovici

Ladislav Mednyánszky urodil sa v 1852 roku v Bekovie, v aristokratickej węgierskej rodine. Dzieciństwo i młodość spędził w kasztelu w Strażkach, studia malarskie podjął za namową austriackiego akwarelisty Thomasa Endera, który jako pierwszy dostrzegł jego talent. Mednyánszky uczył się w Akademii Sztuk Pięknych w Monachium, a następnie w Paryżu w École des Beaux-Arts. Wiele podróżował po Europie, często jednak powracał na Spisz, w rodzinne strony. Pracowity i zamknięty w sobie, obdarzony pasją i wrażliwością dużo malował, całe życie zapisywał swoje obserwacje i refleksje w dzienniku, który jest nie tylko cennym źródłem wiedzy o epoce, ale i świadectwem niezwykłej osobowości malarza-filozofa. W czasie pierwszej wojny światowej, mimo służnego wieku, zgłosił się na ochotnika i wyjechał na front jako korespondent wojenny i rysownik. Ranny podczas walk nie odzyskał w pełni zdrowia i zmarł w 1919 roku w Wiedniu.

Ogromna spuścizna malarska Mednyánszkyego – liczne pejzaże i znakomite, pogłębione psychologicznie portrety – stanowi trzon utworzonej tu Słowackiej Galerii Narodowej. Ciekawa jest historia kolekcji obrazów artysty. Margita Czóbel, siostrzenica malarza, słynąca z ekscentrycznych zachowań – ponoć miała zwyczaj zażywania kąpieli w przepływającym przez dworski park Popradzie, bez względu na stan pogody, i nawet jako 80-letnia dama – przed wkroczeniem wojsk radzieckich w 1945 roku kazała obrazu wuja zamurować w piwnicy kasztelu. Tajemniczy strzegła aż do śmierci w 1972 roku. Odkryte przypadkiem, podczas remontu, stały się ozdobą muzealnej ekspozycji.

Kasztel w Strażkach otacza malowniczy park sięgający brzegów Popradu, urządzony na początku XIX wieku w modnym wówczas stylu angielskim.

19. storočia patrili kaštieľ v Stražkach uhorským aristokratom Medňanským. Detstvo a mladosť tu strávil Ladislav Medňanský, vynikajúci impresionistický maliar.

Ladislav Medňanský sa narodil v roku 1852 v Bekove, v aristokratickej uhorskej rodine. Detstvo a mladosť strávil v kaštieli v Stražkach, študoval maliarstvo po presvedčaní rakúskym akvarelom Thomasom Enderom, ktorý ako prvý spozoroval jeho talent. Medňanský študoval v Akadémii výtvarného umenia v Mníchove a potom v Paríži v École des Beaux-Arts. Veľa cestoval po Európe, často sa však vracal na Spiš do rodného kraja. Usilovný a uzatvorený do seba, pracoval s nadšením a citlivosťou, veľa maloval, celý život zapisoval svoje postrehy a reflexie do denníka, ktorý je nielen cenným zdrojom vedomostí o jeho dobe, ale zároveň je svedectvom nevšednej povahy maliara-filozofa. V čase prvej svetovej vojny sa napriek pokročilému veku prihlásil ako dobrovoľník a vycestoval na front ako vojnový korešpondent a kresliar. Bol zranený počas bojov, nikdy úplne nevyzdravel a zomrel v roku 1919 vo Viedni.

Rozsiahle maliarske dielo Medňanského – mnohé krajinky a vynikajúce, prehĺbené psychologické portréty – je základom tu založenej Slovenskej národnej galérie. Zaujímavý je príbeh zbierky obrazov umelca.

Margita Czóbelová, neter maliara, známa svojím excentrickým správaním – mala vraj

Huncowce wieś położona na prawym brzegu rzeki Poprad, na terenie zasiedlonym już w czasach rzymskich około V wieku, o czym świadczą znaleziska archeologiczne. W średniowieczu (1308 rok) wspomniana jest jako *Villa Canis* czyli Psia Wieś, ponieważ mieszkańcy zajmowali się wówczas hodowaniem psów myśliwskich. Najstarszym zabytkiem jest **kościół p.w. św. Krzyża** ¹⁴, który powstał w połowie XIII wieku. Z tego okresu zachowała się jedynie romańska wieża, bryła nosi ślady gotyku a wyposażenie wnętrza jest barokowe i klasycystyczne. Jak w każdym spiskim miasteczku znajduje się tu również kościół ewangelicki zbudowany w 1859 roku. W XVIII i XIX wieku w Huncowcach osiedlali się licznie Żydzi, którzy już pod koniec XVIII wieku założyli tu jesiwę, szkołę rabinacką, jedną z najlepszych i największych na Węgrzech. W 1820 roku zaczęto budować w stylu klasycystycznym okazałą synagogę, która istnieje do dziś. W 1943 roku wszystkich Żydów z Huncowiec wywieziono do obozów zagłady. W Huncowcach warto zobaczyć elektrownię wodną, wystawioną w 1910 roku przez Karola Weina, kieżmarczanina, właściciela fabryki tkackiej Tatralan – nie dość że posiada ładną, nieco secesyjną bryłę, to od ponad stu lat nieprzerwanie produkuje prąd.

Wierzbów. Wieś położona w dolinie Wierzbowskiego potoku, licząca 1200 mieszkańców, pierwszy raz wspomniana jest w dokumente króla Beli IV z 1251 roku. Zasiedlona przez kolonistów niemieckich uzyskała prawa miejskie, a w 1412 roku weszła do starostwa spiskiego, utworzonego na mocy zastawu. Najstarsza świątynia to **kościół p.w. św. Serwacego** ¹⁵ wybudowany pod koniec XIII, mimo licznych modernizacji zachował ślady stylu romańskiego w postaci portalu z koszykowymi głowicami i charakterystycznego okienka w wieży. Obok kościoła znajduje się częsta na Spiszu renesansowa dzwonnica i statua z figurą Panny Marii ufundowana przez starostę Lubomirskiego. Największą atrak-

cyjną wsi jest **Thermal Park Vrbov** ¹⁶, kąpielisko termalne z kilkoma basenami, które zasilane są zmineralizowaną wodą o właściwościach leczniczych.

Kościół w Strážkach je obklopeny malebnym parkom sięgającym brehov Popradu, który bol zriadený na začiatku 19. storočia v módnom anglickom štýle.

Huncowce – obec na pravom brehu Popradu, na území obývanom už v rímskej dobe okolo 5. storočia, čo potvrdzujú archeologické nálezy. V stredoveku (1308) sa spomína ako *Villa Canis*, čiže Psia dedina, pretože sa jej obyvateľia v tej dobe venovali chovu poľovníckych psov. Najstaršou pamiatkou je **kostol sv. Kríža** ¹⁴, ktorý vznikol v polovici 13. storočia. Z tejto doby sa zachovala jedine románska veža, samotná budova bola upravená v gotickom slohu a interiér je barokový a klasicistický. Ako v každom spíšskom mestečku aj tu je evanjelický kostol, ktorý bol postavený v roku 1859. V 18. a 19. storočí sa v Huncovciach usadzovalo veľa Židov, ktorí tu už koncom 18. storočia založili ješivu, rabínsku školu, jednu z najlepších a najväčších v Uhorsku. V roku 1820 začali stavať veľkolepú synagógu v klasicistickom slohu, synagóga jestvuje dodnes. V roku 1943 boli všetci Židia z Huncowiec vyvezení do táborov smrti. V Huncovciach za pozornosť stojí vodná elektrárň vybudovaná v roku 1910 Karolom Weinom, rodákom z Kežmarku, majiteľom tkáčskej továrne Tatralan, ktorá má nielen peknú budovu so secesnými prvkami, ale viac ako sto rokov nepretržite vyrába elektrinu.

Vrbov – obec v doline Vrbovského potoka, má 1200 obyvateľov, prvýkrát sa spomína v listine kráľa Bela IV. z roku 1251. Osídlená nemeckými kolonistami získala mestské práva a od roku 1412 patrila do spíšskeho

starostovstva vytvoreného v dôsledku zálohu. Najstarším chrámom je **kostol sv. Serváca** ¹⁵ vybudovaný koncom 13. storočia, ktorý napriek mnohým prestavbám zachoval stopy románskeho slohu v podobe portálu s košovými hlavicami a charakteristického okienka vo veži. Pri kostole sa nachádza renesančná zvonica typická pre Spiš a stĺp so sochou Panny Márie postavený na podnet starostu Lubomirského. Najväčšou atrakciou obce je **Thermal Park Vrbov** ¹⁶, termálne kúpalisko s niekoľkými bazénmi, ktoré ponúkajú mineralizovanú liečivú vodu.

Lubica położona zaledwie dwa kilometry od Kieżmarku wspomniana jest już w roku 1251. Po najeździe tatarskim wyludnioną wieś zasiedlili koloniści niemieccy, którzy na mocy przywileju od króla Stefana V w roku 1271 założyli tu miasto. Miasto, podobnie jak pobliski Wierzbów, należało do starostwa spiskiego, o czym świadczy też statua Matki Boskiej ufundowana przez starostę Lubomirskiego. Gospodarczy upadek pod koniec XIX wieku sprawił, że Lubica straciła prawa miejskie. O świetności i zamożności miasta świadczą zachowane do dziś renesansowe kamieniczki przy rynku i zabytkowe rzymskokatolickie świątynie z XIII wieku; kościół p.w. św. Ducha i największy na Spiszu, dwunawowy gotycki **kościół p.w. Wniebowzięcia Panny Marii** ¹⁷, którego dumą jest piękna rzeźba Madonny z pracowni Mistrza Pawła z Lewoczy oraz iluzjonistyczne, barokowe freski. W 1786 przy rynku wystawiono **kościół ewangelicki** ¹⁸, a ekumeniczny dialog architektury sakralnej w Lubicy dopełnia **cerkiew greckokatolicka p.w. Wniebowzięcia Panny Marii** ¹⁹ wybudowana po II wojnie światowej.

Lubica – obec nachádzajúca sa iba 2 km od Kežmarku – sa spomína už v roku 1251. Obec vyludnenú po tatárskom vpáde opäť osídlili nemeckí kolonisti, ktorí tu na základe privilégia kráľa Štefana V. založili mesto v roku 1271. Mesto, podobne ako neďaleký Vrbov, patrilo do spíšskeho starostovstva, o čom svedčí tiež socha Panny Márie postavená starostom Lubomirským. Hospodársky úpadok na konci 19. storočia spôsobil, že Lubica stratila mestské práva. O výnimočnosti a zamožnosti mesta svedčia dodnes zachované renesančné kamenné domy na námestí a historické rímskokatolícke chrámy z 13. storočia, kostol sv. Ducha a najväčší na Spiši, dvojloďový gotický **kostol Nanebovzatia Panny Márie** ¹⁷, ktorý sa pýši krásnou sochou Madony z dielne Majstra Pavla z Levoče a iluzionistickými barokovými freskami. V roku 1786 bol na námestí postavený **evanje-**

Nie przegap

Jaskinia Bielska 20 to największa i najpiękniejsza z jaskiń tatrzańskich udostępniona do zwiedzania już w 1882 roku. Znajduje się w Tatrach Bielskich na północnym stoku Kobyłego Wierchu. Do Tatrzańskej Kotliny prowadzi świetna droga rowerowa z Białej Spiskiej, do samej jaskini dojście od wsi ścieżką edukacyjną. Jaskinia słynie z przepięknej szaty naciekowej, którą tworzą fantazyjne stalaktyty, stalagmity oraz wielkiej urody jeziorka jaskiniowe. Długość trasy zwiedzania wynosi 1370 m, z przewyższeniami sięgającymi 125 m.

lický kostol 18, a ekumenický dialóg sakrálnej architektúry v Ľubici dopĺňuje gréckokatolícka cerkev Nanebovzatia Panny Márie 19, postavená po 2. svetovej vojne.

Nenechajte si ujst'

Belianska jaskyňa 20 je najväčšou a najkrajšou z tatranských jaskýň, prístupnou návštevníkom už v roku 1882. Nachádza sa v Belianskych Tatrách na severnom svahu Kobylieho vrchu. Do Tatranskej Kotliny vedie výborný cyklistický chodník zo Spišskej Belej, do samotnej jaskyne vedie z obce náučný chodník. Jaskyňa je známa krásnou kvapľovou výzdobou, ktorú tvoria fantastické stalaktity, stalagmity a prekrásne jaskynné jazierka. Dĺžka prehliadkovej trasy je 1370 m, prevýšenie dosahuje 125 m.

